

Sanskrtská abeceda a výslovnost sanskrtu

Sanskrt se většinou píše písmem *dévanágarí* (देवनागरी- *devanāgarī*), kterým se píše též hindština a několik dalších indických jazyků. Další možností je latinská transliterace, která používá přídatnou punktaci pro vyjádření hlásek, pro něž nemá latinka písmena (podobně jako v češtině háčky a čárky).

Pro recitaci véd je třeba znát alespoň latinskou transliteraci, aby byly hlásky správně vyslovovány. V české transkripci se nuance výslovnosti ztrácejí.

V následující tabulce je přehled písmen podle sanskrtské abecedy v *dévanágarí*, latinské transliteraci sanskrtu a s českou transkripcí:

Samohlásky:

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ॠ	ऌ	ॡ	ए	ऐ	ओ	औ
a	ā	i	ī	u	ū	ṛ	ṝ	ḷ	ḹ	e	ai	o	au
a	á	i	í	u	ú	r	r̄	l	l̄	é	ai	ó	au

Samohlásky **e** a **o** jsou vždy dlouhé, **ai** a **au** jsou dvojhlásky jako české **au**, **ou**. Samohláskové **ṛ**, dlouhé **ṝ** se vyslovují jako slabikotvorné *r* ve slově *krk*, ovšem na rozdíl od češtiny se za *r* vysloví krátká neutrální samohláska. V novindických jazycích se **ṛ** může vyslovovat také jako *ri* nebo *ru* (např. **amṛta** lze tedy vyslovit jako *amṛta*, *amrita* nebo *amruta*).

Samohláskové **ḷ** a dlouhé **ḹ** se vyslovují jak *lr*.

V sanskrtu se odlišují od souhláskových **ra** a **la**, která mají jiná písmena.

Speciální hlásky:

अं	अः
अम्	अह्
am	ah

Tzv. *anusvára* **am̐** je koncová nosovka, která se vyslovuje samostatně jako *am*, uprostřed textu se může její výslovnost měnit dle následující souhlásky.

Tzv. *visarga* **ah̐** se samostatně vyslovuje jako znělé **h** výdechem přecházející samohlásky např. **ah^a**, **ihⁱ** atd. Uprostřed textu se její výslovnost krátí nebo se může měnit dle následující hlásky.

Zadopatrové souhlásky (velály):

क	ख	ग	घ	ङ
ka	kha	ga	gha	ṅa
ka	kha	ga	gha	na

kha a **gha** se vslovují s přídechem jako ve slovech khaki a Ghana, **ṅa** je nosovka jako ve slově banka.

Předopatrové souhlásky (palatály):

च	च	ज	झ	ञ
ca	cha	ja	jha	ña
ča	čha	dža	džha	ña

Zadodásňové souhlásky (cerebrály):

ट	ठ	ड	ढ	ण
ṭa	ṭha	ḍa	ḍha	ṇa
ta	tha	da	dha	na

Zadodásňové souhlásky se vyslovují jako české s jazykem stočeným dozadu na tvrdé patro.

Zubné souhlásky (dentály):

त	थ	द	ध	न
ta	tha	da	dha	na
ta	tha	da	dha	na

Retné souhlásky (labiály):

प	फ	ब	भ	म
pa	pha	ba	bha	ma
pa	pha	ba	bha	ma

Ostatní souhlásky:

य	र	ल	व
ya	ra	la	va
ja	ra	la	va

श	ष	स
śa	ṣa	sa
ša	ṣa	sa

ś se vyslovuje ostře jako ve slově *šťěstí*, **ṣ** je jako ve slově *štuk*.

ह	क्ष
ha	kṣa
ha	kṣa

Číslice:

०	१	२	३	४	५	६	७	८	९
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Z védských číslic vznikly i naše tzv. "arabské".

Pro další studium písma *dévanágarí* a sanskrtu obecně doporučujeme např. Učebnici sanskrtu od D. Zbavitele a J. Strnada, nakl. Karolinum, Praha 2006.